

Åtgärdsplan 2024–2027 med anledning av negativa balanskravsresultat

Inledning

Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Fullmäktige beslutar om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

I kommunallagen framgår också att ett negativt balanskravsresultat ska regleras med motsvarande positiva balanskravsresultat under de närmast följande tre åren. Regionfullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten för det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom.

Fullmäktige får besluta att en reglering av ett negativt balanskravsresultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl och är väl motiverat samt att det grundläggande kravet om god ekonomisk hushållning har beaktats.

Bakgrund

God ekonomisk hushållning handlar för Region Västerbotten om att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig verksamhet samt en god hushållning av regionens medel på både kort och lång sikt. Regionens bedömning, med utgångspunkt i god ekonomisk hushållning, är att det inte är möjligt att återställa hela det negativa balanskravsresultatet från 2023 och 2024 inom tre år och samtidigt upprätthålla en ändamålsenlig verksamhet. Att inte återställa hela det negativa balanskravsresultatet bedöms, i detta ekonomiskt utmanande läge, ge bäst förutsättningar att uppnå god ekonomisk hushållning på sikt. De negativa konsekvenserna av tillfälligt stora neddragningar i verksamheten bedöms alltså bli större än de kortsiktiga ekonomiska vinsterna med att återställa hela det negativa balanskravsresultatet. Regionens strategi är att ha ett långsiktigt förhållningssätt till god ekonomisk hushållning, där ett kontinuerligt arbete mot uppsatta mål ska ge långsiktigt hållbara effekter för både verksamhet och ekonomi.

2023 åberopade Region Västerbotten synnerliga skäl för att inte återställa den del av det negativa balanskravsresultatet som kunde knytas till den höga inflationens påverkan på pensionskostnaderna. Balanskravsresultatet var minus 753 miljoner kronor och inflationen beräknades ha ökat pensionskostnaderna med 514 miljoner kronor. Resterande del av balanskravsresultatet på 239 miljoner kronor planeras att återställas på tre år. Detta innebär att regionfullmäktige senast i budgeten 2026 ska fatta beslut om reglering av den återstående delen av det negativa balanskravsresultatet från 2023.

För 2024 påverkar inflationen pensionskostnaderna i ännu högre grad och prognosen per augusti är ett negativt balanskravsresultat på 1 210 miljoner kronor. Planen för att återställa det negativa balanskravsresultatet från 2024 inom tre år

förutsätter att regionfullmäktige även för 2024 åberopar synnerliga skäl för att inte återställa hela det negativa balanskravsresultatet. Den del av det negativa balanskravsresultatet som förklaras av den höga inflationens påverkan på pensionskostnaderna bedöms per augusti uppgå till 812 miljoner kronor för 2024. Vid användande av samma princip som 2023 återstår ett beräknat balanskravsresultat på minus 398 miljoner kronor att återställa till 2027. För 2023 och 2024 innebär detta sammantaget ett prognostiserat negativt balanskrav på 637 miljoner kronor som ska återställas med motsvarande positiva balanskravsresultat de kommande tre åren.

Åtgärdsplan 2024–2027

Region Västerbotten är i en utmanande ekonomisk situation beroende på bland annat inflationens påverkan men även på att regionen har stora investeringsbehov som behöver finansieras. Tillgänglighet och kompetensförsörjning är andra områden som regionen samtidigt behöver fokusera på.

För att klara finansieringen av planerade investeringar samt återställande av negativa balanskravsresultat krävs starkare ekonomiska resultat kommande år. Bedömningen är att det krävs resultatförbättrande åtgärder på omkring 450 miljoner kronor. Med budgeterat resultat i regionplanen klarar regionen av att både finansiera investeringsplanen och återställa negativa balanskravsresultat från 2023 och 2024. En förutsättning för att nå budgeterade resultat är att tillräckliga effekter uppnås av planerade åtgärder.

Åtgärdsplanen innehåller både ett kortsiktigt och ett långsiktigt perspektiv. Regionen behöver snabbt förbättra det ekonomiska resultatet för att nå budgeterade resultat kommande år. Samtidigt är det viktigt med åtgärder som är hållbara även på längre sikt. Förflyttningar i de prioriterade fokusområden som beskrivs i region- och nämndplaner kommer att skapa bättre förutsättningar för ekonomi, tillgänglighet och kompetensförsörjning på både kort och lång sikt.

Genom ett gemensamt fokuserat arbete i de prioriterade fokusområdena och fullmäktigeuppdragen är planen att succesivt stärka det ekonomiska resultatet för en långsiktigt hållbar ekonomi. Uppföljning av planerna sker via ordinarie linje och politiska styrningen.

Åtgärder

- Ta fram konsekvensunderlag och förslag på åtgärder för att minska personalkostnaden motsvarande 250 miljoner kronor: Riktas till alla nämnder
- Minska hyrberoendet: Riktas till HSN och RS
- Identifiera och initiera ett fokusarbete för att förbättra tillgängligheten vid valda enheter: Riktas till HSN och RS
- Utifrån kloka kliniska val och dess struktur genomföra prioriteringar för minskad vårdkonsumtion: Riktas till HSN

- Stärka regionens ledning och styrning genom identifierade delaktiviteter 2025: Riktas till HSN, RS, RUN och Folkhögskolestyrelsen
- Genomför prioriterade åtgärder som syftar till att stärka omställningen till nära vård: Riktas till HSN och RS
- Minska kostnader för tjänsteresor i Region Västerbotten med 15 procent i jämförelse med 2023.

Plan för återställande av negativa balanskravsresultat

I planen för återställande av negativa balanskravsresultat är även prognosen för 2024 inräknat. Planen kommer att uppdateras med faktiskt utfall 2024. Planen förutsätter att fullmäktige åberopar synnerliga skäl för att inte återställa hela det negativa balanskravsresultatet från 2024 i likhet med hanteringen av 2023 års negativa balanskravsresultat.

Med budgeterat och planerat resultat i regionplanen 2025 kan de negativa balanskravsresultaten från 2023 och 2024 återställas inom lagens krav på tre år. Det negativa resultatet från 2023 återställs till 2026 och det prognostiserade negativa resultatet från 2024 återställs till 2027.

Återställande av negativa balanskravsresultat	Utfall 2023	Prognos 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Ingående balans: ackumulerade ej återställda negativa resultat	0	-239	-637	-589	-241
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	-753	-1210	48	348	241
+ Synnerliga skäl att inte återställa	514	812	0	0	0
Utgående balans: ackumulerade ej återställda negativa resultat	-239	-637	-589	-241	0
Varav från 2023, återställs senast 2026	-239	-239	-191	0	0
Varav från 2024, återställs senast 2027	0	-398	-398	-241	0